

אור התורה - שבת הגדול תש"פ
הרב צבי סבלפסקי

בענין נשים באכילת חמץ ובאכילת מצה

1. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף מג עמוד ב

דאמר רבי אליעזר: נשים חייבות באכילת מצה דבר תורה, שנאמר לא תאכל עליו חמץ וגו' כל שישנו בבל תאכל חמץ - ישנו באכילת מצה. והני נשי נמי, הואיל וישנו בבל תאכל חמץ - ישנו בקום אכול מצה.

2. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כח עמוד ב

ומנין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה - שנאמר לא תאכל עליו חמץ, דברי רבי יהודה. אמר לו רבי שמעון: וכי אפשר לומר כן? והלא כבר נאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות. אם כן מה תלמוד לומר לא תאכל עליו חמץ - בשעה שישנו בקום אכול מצה - ישנו בבל תאכל חמץ, ובשעה שאינו בקום אכול מצה - אינו בבל תאכל חמץ.

3. תוספות מסכת פסחים דף כח עמוד ב

רבי שמעון אומר חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו אינו עובר עליו בלא כלום - נראה דלרבי שמעון נהי דאין עובר עליו בלאו דחמץ לפני זמנו מודה הוא דאסור באכילה משש שעות ולמעלה.

ונראה דנפקא ליה מתשביתו ומאך חלק ומשמע תשביתו שלא כדרך הנאה דהיינו אכילה.

4. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ג

אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא א"כ קנה חמץ בפסח או חימצו כדי שיעשה בו מעשה, אבל אם היה לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא ביערו אלא הניחו ברשותו אף על פי שעבר על שני לאוין אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בו מעשה, ומכין אותו מכת מרדות.

5. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כא עמוד א

רבי יהודה אומר: אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים: אף מפרר וזורה לרוח או מטיל לים.

6. ספר החינוך פרשת אמור מצוה רצז

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות. ועובר על זה ועשה מלאכה שלא לצורך אוכל נפש ביטל עשה זה, מלבד שעבר על לא תעשה, כמו שנכתוב במקומו.

7. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט עמוד א

איהי מנלן דלא מיחייבא? דכתיב: זכאשר צוה אותו אלהים, אותו - ולא אותה.

8. חידושי הרמב"ן מסכת קידושין דף כט עמוד א

אותו ולא אותה. איכא דמפרשי כי איצטריך קרא למאן דאמר מילה שלא בזמנה בין ביום בין בלילה, דאלו למאן דאמר אינה אלא ביום למה לי קרא מצות עשה שהזמן גרמא היא ונשים פטורות, ואיכא לפרושי איצטריך סד"א כי פטירי נשים ממצות עשה שהזמן גרמא הני מילי במצות בגופייהו כגון תפילין דמהתם גמרינן אבל מצות מילה דלאחרני ואיהי לא שייכא בה אימר תחייב מידי דהוה אבית דין שחייבין למול קמ"ל.

9. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קח עמוד א – עמוד ב

ואמר רבי יהושע בן לוי: נשים חייבות בארבעה כוסות הללו שאף הן היו באותו הנס.

10. תוספות מסכת מגילה דף ד עמוד א

גבי מצה יש מקשה למה לי היקשא דכל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה תיפוק ליה מטעם שהן היו באותו הנס וי"ל דמשום האי טעמא לא מחייבא אלא מדרבנן אי לאו מהיקשא ורבינו יוסף איש ירושלים תירץ דסלקא דעתך למיפטרה מגזירה שוה דט"ו ט"ו דחג הסוכות כדפ"י פרק אלו עוברין (פסחים מג: ד"ה סלקא).

11. ספר החינוך פרשת בא מצוה כא

ונוהגת בזכרים ונקבות, בכל מקום ובכל זמן. ועובר עליה ביטל עשה.

12. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לח עמוד א

משנה. מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו - עונה אחריהן מה שהן אומרין, ותבא לו מאירה. אם היה גדול מקרא אותו - עונה אחריו הללויה.

13. תוספות מסכת סוכה דף לח עמוד א

מי שהיה עבד ואשה - משמע כאן דאשה פטורה מהלל דסוכות וכן דעצרת וטעמא משום דמצוה שהזמן גרמא היא אע"ג דבהלל דלילי פסחים משמע בפרק ערבי פסחים (דף קח.) דמחייבי בד' כוסות ומסתמא לא תיקנו ד' כוסות אלא כדי לומר עליהם הלל ואגדה שאני הלל דפסח דעל הנס בא ואף הן היו באותו הנס אבל כאן לא על הנס אמור.

14. תוספות מסכת פסחים דף צט עמוד ב

לא יפחתו לו מארבע כוסות - מתוך הלשון משמע קצת שאין נותנין לבניו ולבני ביתו כי אם לעצמו והוא מוציא את כולם בשלו וסברא הוא דמאי שנא ארבע כוסות מקידוש דכל השנה שאחד מוציא את כולם.

ונראה להחמיר ולהצריך ארבע כוסות לכל אחד.